

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

Internetconsultatie Wijziging Besluit garantiebedrag Wajong

Datum	Referentie	Inlichtingen bij
4-10-2021	21-0711/JB	Joris Barendrecht, j.barendrecht@iederin.nl

Geacht ministerie van SZW,

Ieder(in) heeft met verbazing en teleurstelling kennisgenomen van de voorgelegde wijziging van de Wajong op de internetconsultatie website. Wij pleiten voor een meer eenvoudige en begrijpelijke wijziging die recht doet aan moties die door de Eerste Kamer zijn aangenomen.

Dit betekent verlenging van de termijn met minimaal 1 jaar naar 2 jaar. Ieder(in) kan zich niet vinden in de voorgestelde Algemene maatregel van bestuur (Amvb) om de volgende 3 redenen, die wij in onderstaande inbreng nader zullen toelichten:

1. De Amvb is niet in lijn met de opdracht van de Eerste Kamer.
2. De Amvb beschermt Wajongers niet en is hardvochtig.
3. De Amvb gaat niet uit van reële financiële situatie.
4. De Amvb is niet uitlegbaar aan de mensen waarvoor deze bedoeld is.

Moties Eerste Kamer en Kamerbrief 29 september

De aanleiding voor deze wijziging komt voort uit de politieke behandeling van het wetsvoorstel *Verdere activering participatie jonggehandicapten en harmonisatie Wajongregimes* in de Eerste Kamer. De Eerste Kamer heeft in mei 2020 ingestemd met deze wijzigingen in de Wajong en heeft daarbij diverse moties aangenomen. De motie Stienen c.s. en de motie Schalk c.s. hebben betrekking op de gestelde termijn van 12 maanden voor het garantiebedrag. In het kort vragen beide moties om de termijn van 12 maanden te verlengen als blijkt dat de baankansen van Wajongers door de coronacrisis zijn verslechterd.

De motie Stienen c.s. stelt dat het ministerie van SZW in de zomerperiode 2020 met een voorstel komt hoe hiermee om te gaan, de motie Schalk c.s. stelt dat, in geval de coronacrisis daartoe aanleiding geeft, sprake moet zijn van een verlenging tot 2 jaar.

Op 29 september 2020 heeft de staatssecretaris, in lijn met de motie Stienen c.s., in een Kamerbrief uiteengezet hoe zij omgaat met de crisisbestendigheid van de gestelde termijn voor het garantiebedrag. Een aantal zaken valt Ieder(in) in deze brief op:

- De motie Schalk c.s. wordt geïnterpreteerd als een opdracht om de garantietermijn te verlengen tot *maximaal* 24 maanden. De motie spreekt echter helder van een tijdelijke verlenging tot 2 jaar.
- Er wordt alleen gesproken over de moeilijkheid van te meten effecten van de coronacrisis. Een zuivere meting kan pas worden afgerond als een besluit over verlenging al genomen moet zijn.
- Bij de paragraaf over de motie Van Pareren beschrijft SZW dat het garantiebedrag een instrument is om achteruitgang te compenseren. De oorspronkelijke gedachte van een overgangsregeling is daarmee dus losgelaten.

Voorstel van SZW voor verlenging garantietermijn

In de voorliggende wijziging wordt de garantietermijn tijdelijk met 5 maanden verlengd. Hiermee wordt de garantietermijn gesteld op 17 maanden in het jaar 2022. De tijdelijkheid wil SZW jaarlijks bezien. De voorgestelde termijn van 5 maanden is gebaseerd op een berekening van UWV. In lijn met de in de Kamerbrief van 29 september 2020 beschreven moeilijkheid om te kunnen meten, is de berekening gebaseerd op aannames en grove gemiddelden. Ieder(in) vindt de berekening complex en moeilijk uit te leggen, daar komt bij dat deze gebaseerd is op aannames. Dat maakt de berekening moeilijk verdedigbaar. De jaarlijkse beoordeling van de tijdelijkheid is een onwenselijk uitvoeringsconstruct.

In de toelichting op het voorstel ontbreekt de informatie uit de Arbeidsparticipatiemonitor 2020 van UWV. Deze toont dat Wajongers er *meer* op achteruitgaan dan de arbeidsmarkt in het geheel.¹

Inhoudelijk is Ieder(in) het niet eens met dit voorstel. Hieronder zetten wij dit uiteen:

1. Het voorstel is niet in lijn met de opdracht van de Eerste Kamer

Voor Ieder(in) is de opdracht van de Eerste Kamer duidelijk en eenvoudig. Als sprake is van nadelige effecten van de coronacrisis op baanvindkansen moet de garantietermijn verlengd worden met één jaar erbij. Uit de gegevens van UWV, die worden aangehaald in de brief én de arbeidsparticipatiemonitor 2020, blijkt duidelijk dat sprake is van verslechterde baanvindkansen, dan is verlenging met één jaar de enige optie wat ons betreft.

De motie Stienen c.s. doet daar in onze ogen niets aan af. Deze motie geeft de regering opdracht om in de zomer van 2020 de Kamer te informeren over de manier waarop zij zich gaat inzetten om de crisisbestendigheid van de garantieregeling te versterken.

Met de brief van 29 september 2020 heeft SZW dit gedaan, maar in deze brief staat geen enkele indicatie dat hiervoor een berekeningswijze zal worden gebruikt om 'zo precies mogelijk' vast te stellen hoeveel maanden verlenging noodzakelijk zal zijn. Wel staat in de brief beschreven dat de motie Schalk c.s. spreekt van een verlenging tot maximaal 24 maanden. Volgens Ieder(in) is deze weergave onjuist, de motie spreekt immers van een verlenging tot 2 jaar. Op basis van de

¹ [Uwv-monitor-arbeidsparticipatie-arbeidsbeperkten-2020.pdf; blz 2](#)

afspraken in de Eerste kamer kan het niet anders dat de garantietermijn met een jaar verlengd moet worden.

In de toelichting worden kosten en het herstel van het percentage van de baanvinkansen voor Wajongers genoemd als onderbouwing voor de verlenging met 5 maanden. Dit past niet bij een ambitie voor een meer inclusieve arbeidsmarkt. Willens en wetens wordt een groot deel van de Wajongers benadeeld, de uitgangspunten van het VN verdrag genegeerd (o.a. artikel 28, de *standstill*bepaling en bescherming van de bestaanszekerheid) en bovendien een breed gesteunde motie onvolledig uitgevoerd.

2. De opstelling gaat niet uit van de bescherming van de Wajongers en is hardvochtig

De gekozen lijn van SZW is hardvochtig richting de mensen die, buiten hun schuld, risico lopen op een mogelijk forse achteruitgang in inkomen. Wij bedoelen hiermee alleen de achteruitgang die samenhangt met het verschil tussen de oude Wajongregelingen en de nieuwe regeling per 1 januari 2021.

Sowieso is de oorspronkelijk gestelde termijn van 12 maanden voor de garantieregeling te kort. In de notitie van SZW wordt dit wederom bevestigd. Na 12 maanden is nog steeds rond de 50% van de Wajongers niet in staat een nieuwe baan te vinden. Is een dergelijk percentage ook politiek acceptabel voor mensen die niet met de Wajong te maken hebben?

Wij pleiten ervoor om met de AMvB de kans te benutten om de garantieregeling permanent te verbeteren. In onze ogen is daarbij eigenlijk alleen een termijn *langer dan 2 jaar* rechtvaardig te noemen. Hiermee wordt het garantiebedrag een volledige verzekering. Er ontstaat ruimte om een overstap te maken naar ander werk in plaats van de angst om het garantiebedrag te verliezen als je niet binnen 17 maanden nieuw werk vindt. De moties van de Eerste Kamer bieden gelegenheid om nu een goede en noodzakelijk verbeterstap te zetten. Dit sluit aan bij de wens van onze achterban en het VN-verdrag handicap.

Wij refereren hierbij ook aan de motie van de Tweede Kamer (motie Omtzigt (35510, nr 13)) over het doorlichten van wetten op hardvochtige effecten op burgers. Voor de Wajong is er nu nog de mogelijkheid om hardvochtigheid te voorkomen. Het is in de ogen van Ieder(in) vreemd als de regering enerzijds onderzoek laat verrichten naar hardvochtigheid en anderzijds voorstellen doet voor hardvochtige maatregelen in de Wajong.

3. Kijk naar de werkelijke financiële effecten en neem dit mee in de monitoring

Financiële overwegingen blijken nu een belangrijk motief te zijn voor de hardvochtige insteek en de keuze voor een verlenging die afwijkt van de aangenomen moties in de Eerste Kamer. Ieder(in) is van mening dat momenteel alleen sprake kan zijn van het anticiperen op mogelijke financiële effecten voor SZW. Er zijn immers nog geen feitelijke gegevens beschikbaar.

Wij stellen dan ook voor om de termijn van de garantieregeling te verlengen tot 2 jaar (conform de motie Schalk c.s.) en daarbij de gedachte van tijdelijkheid los te laten. In de monitoring (tweede motie Esther c.s.) kunnen de financiële effecten worden meegenomen.

ieder(in)

In de AMvB kan, in plaats van een termijn voor tijdelijkheid, een moment worden afgesproken om de financiële consequenties te evalueren. Bijvoorbeeld gelijk oplopend met de termijn van het garantiebedrag (2 jaar).

Als laatste, maar niet onbelangrijk, argument, willen wij nog de uitlegbaarheid noemen. De wetswijziging moest een vereenvoudiging betekenen. Het garantiebedrag is voor velen al een ingewikkeld struikelblok in het maken van keuzes met betrekking tot werk. Deze signalen krijgen wij bij het informatiepunt Wajong, wat wij uitvoeren met ondersteuning van SZW. Een verlenging met 5 maanden met bijgevoegde argumentatie is niet uit te leggen richting onze achterban.

Wij roepen u daarom dringend op de termijn van het garantiebedrag met minimaal een jaar te verlengen tot 2 jaar.

Met vriendelijke groet,

Joris Barendrecht
Ieder(in)